

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

**„ КОГНИТИВНА И ЕСТЕТСКА ПОСТИГНУЋА У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ
КУЛТУРЕ КАО ОРГАНИЗОВАНОМ ВИДУ ЕСТЕТСКОГ ВАСПИТАЊА“**

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. проф. др Драго Бранковић, професор емеритус, научна област општа педагогија, Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, председник
2. проф. др Бране Микановић, ванредни професор, научна област општа педагогија, Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, члан
3. проф. др Жана Бојовић, ванредни професор, научна област општа педагогија, Учитељски факултет Универзитета у Крагујевцу, члан
4. доц. др Наташа Вилић, научна област естетика, Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, члан

Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив универзитета и факултета у којем је члан комисије стално запослен.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

БИОГРАФИЈА

Марко Попадић рођен је 11. фебруара 1987. године у Сарајеву. Основну школу и гимназију завршио је у Палама као ученик генерације. Академију ликовних умјетности (наставнички смјер) у Сарајеву уписао је школске 2006/2007. Студиј педагогије на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву такође је уписао школске 2006/2007. године и тако упоредо студирао двије области (педагогију и ликовну културу). Академију ликовних умјетности завршио је јула 2010. године (просјечна оцјена 9,60). Педагогију је такође дипломирао исте године (просјечна оцјена 9.40) одбраном рада под називом *Естетско стваралаштво код ученика*. Уписао је постдипломски-магистарски студиј на Катедри за педагогију на Филозофском факултету у Палама. Упоредо је уписао и магистарске студије на Академији ликовних умјетности у Сарајеву. У мају 2012. године магистрирао је на Академији ликовних умјетности у Сарајеву а 2016.год. одбранио је магистарски рад из педагогије о теми *Повезаност школског успјеха и перцепције лијепог код ученика у настави ликовне културе* на Филозофском факултету у Палама. Од 2013. године запослен је на Академији ликовних умјетности у Требињу (Универзитета у Источном Сарајеву) у звању асистент на предметима: методика ликовног васпитања, педагогија и дидактика. Учествовао је на два међународна научна скупа и објавио три научна рада, осам самосталних ликовних изложби а учествовао је и на више колективних изложби из ликовне културе. Отац је двоје дјеце.

БИБЛИОГРАФИЈА НАУЧНИХ И УМЈЕТНИЧКИХ РАДОВА

Мр Марко Попадић објавио је три научна рада, излагао на осам самосталних ликовних изложби и учествовао у више колективних изложби из ликовне умјетности.

Научни радови:

1. Попадић, М. (2013). Интуиција и експресија. *Психологија и уметност*.

Међународни тематски зборник, Филозофски факултет Универзитета у Приштини,

153-162. ISBN 978-86-80273-97-6

2. Попадић М. (2014). Аутоматизам, биоморфизам и митско у апстрактном експресионизму. *Радови Филозофског факултета Пале*, 16 (1/2), 857-867. ISSN 1512-5858
3. Попадић, М. (2012). Феминизам у постмодерној умјетности и рефлексije на систем вриједности савременог друштва, у: *Психологија и уметност*, (саопштење са научног скупаса).

Умјетнички радови:

1. Попадић, М. (2001). Самостална изложба „Видовдан“, Дом културе у Билећи,
2. Попадић, М. (2001). Самостална изложба Спомен кућа Светозара Ђоровића, Мостар (Организатор СПКД „Просвјета“ из Мостара у оквиру обиљежавања годишњице смрти Алексе Шантића),
3. Попадић, М. (2001). Самостална изложба, Основна школа „Пале“ у Палама (поводом Светосавских свечаности),
4. Попадић М. (2001). Самостална изложба, Дом културе Пале (поводом Светосавских свечаности),
5. Попадић, М. (2004). Самостална изложба, И. Сарајево (Матична библиотека),
6. Попадић, М. (2005). Самостална изложба „Романијски пејзажи“, Дом културе Пале,
7. Попадић, М. (2007). Самостална изложба, Мостар (поводом обиљежавања годишњице смрти Алексе Шантића),
8. Попадић, М. (2012). Самостална изложба „Природно простанство као одраз духовности“, Пале, Галерија Цековића куће у Палама.

Поред самосталних М. Попадић учествовао је са радовима на девет колективних изложби у Сарајеву, Требињу, Мостару, Београду и Бања Луци.

- а) Навести неопходне биографске податке: школовање, успјех у току школовања, кретање у служби, резултати научно-истраживачког или стручног рада, јавна признања, друштвене активности и познавање страних језика;
- б) У прилогу биографије доставити списак објављених научних радова.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

1. Разлози за истраживање

Естетско васпитање као компонента јединственог процеса васпитања спада у једно од педагошких подручја које у теоријском и емпиријском погледу битно заостаје у односу на друга подручја (интелектуално, морално, радно, емоционално, физичко). А естетско васпитање усмјерава човјекову естетско-вриједоносну оријентацију, формира и развија човјеков естетски однос, његову способност за естетско опажање и доживљавање, његов естетски укус, идеал, способност стварања естетских вриједности у свакодневној дјелатности али и у умјетности.

Суштину естетског васпитања чини развијање естетских способности (способност за уочавање лијепог; способност за доживљавање лијепог; способност за стварање лијепог). Развијање естетских способности повезано је и са развијањем других способности (когнитивних и психомоторичких). Теоријска сазнања о естетском васпитању примјењују се, не само кроз наставу ликовне културе већ кроз цјелокупни васпитно-образовни процес али посебно кроз наставне садржаје ликовне културе, музичке културе, физичке културе и књижевности. То су разлози да се пројектује посебно емпиријско истраживање у области наставе ликовне културе као организованом виду естетског васпитања.

2. Значај истраживања

Естетско васпитање је изузетно важна компонента јединственог процеса васпитања. Под снажним утицајем хуманистичке психологије и педагогије концем прошлог вијека конституисано је холистичко схватање личности и процеса васпитања. То схватање имало је велик утицај на развој више компоненти васпитања. У области естетског васпитања а посебно настави ликовне културе настала су нова схватања која детерминишу дефинисање савремених циљева и постигнућа (исхода) наставног процеса. Истраживање које ће баждареним истраживачким инструментима утврдити когнитивна и естетска постигнућа и могуће корелативне односе међу њима може имати посебан научни значај. Нова сазнања до којих се може доћи и овим истраживањем могу потврдити научну оправданост холистичког схватања процеса васпитања (когнитивна и естетска

компонента), открити досад непознате везе и односе између когнитивних и естетских постигнућа, те значајније допринијети унапређивању методике наставе ликовне културе а тиме и унапређивању наставног процеса.

3. Циљ истраживања

Циљ емпиријско неексперименталног истраживања је испитивање релација између когнитивних и естетских постигнућа у настави ликовне културе код ученика средњошколског узраста. У оквиру тако дефинисаног циља истраживаће се и међусобна повезаност нивоа естетских постигнућа и нивоа знања у оквиру когнитивног подручја таксономије циљева васпитања (Бломова таксономија). Истраживање такође има циљ сагледавања нивоа повезаности између социопедагошких обиљежја ученика средњошколског узраста са когнитивним и естетским постигнућима у настави ликовне културе као организованом виду естетског васпитања.

4. Преглед истраживања

О естетском васпитању и настави ликовне културе извршен је већи број теоријских и емпиријских истраживања. И поред тога повезаност когнитивних и естетских постигнућа у настави ликовне културе није истраживана. Управо тај однос је значајан и због доминантне концепције естетског васпитања у којем је главна карика естетско-емоционални доживљај а не менталне функције. У истраживању когнитивних постигнућа ослонац чине когнитивне теорије учења које наглашавају значај унутрашњих процеса као што су сазнавање, меморија, мотивација и организованост меморије за учење. Према њима, учење је процес интеракције кроз који појединац изграђује нова схватања, а она мијењају и обогаћују досадашње сазнања. Управо тим схватањима и истраживањима бавили су се Џон Дјуи, Дејвид Оусубел, Џером Брунер, Жан Пијаже и Лав Виготски. У основи њихових истраживања налази се когниција чији појам се дефинише као сазнавање, односно процес кроз који појединац постаје свјестан унутрашње и спољашње стварности (стицање знања). Ови процеси су врло сложени јер обухватају перцепцију, памћење, учење, машту, откривање, мишљење и закључивање. Иако когниција представља рационални пут до истине, није могуће одвојити је од емоција и воље, јер су сазнајни процеси емоционално и конативно (вољно) повезани почев од перцепције до

закључивања.

Један број истраживача бавио се односом естетског и интелектуалног васпитања посебно естетским садржајима помоћу којих се код васпитаника развијају интелектуалне способности. Резултати тих истраживања указали су на развијање сензорних способности путем сензорних активности као предуслова за развијање естетских израза. Сензорне активности у себи обухватају способности чулног доживљавања утемељене на бројним чулним модалитетима (вид, слух, укус, мирис, додир, топлота, хладноћа, бол, кретање итд.). Естетски израз је одређен и способностима изражавања (говор, читање, писање, цртање, сликање, вајање, вокалне способности). Сазнања о естетском изразу показују да се он не може развијати без интелектуалних способности које се развијају на бази људског мисаоног и интелектуалног рада. Битна сазнања о интелектуалним способностима су основа за развијање способности естетског израза без којег није могуће осмислити и стварати умјетничко дјело. Интелектуалне способности омогућавају доживљавања, уочавања и стварања лијепог. И у ликовној култури стицање специфичних знања је један од предуслова за креативност и умјетничко стваралаштво које се поново везује за интелектуалне способности.

И Роберт Гаџе се бавио когнитивном страном развоја личности и писао је о значају међузависности генетског развоја и учења те указивао на то да су сазријевање и учење међусобно повезани. Стога је напредак дјетета процес који зависи од тога колико оно „учи способности“ па је Р. Гаџе истицао да се интелектуалне способности уче на тај начин што се градиво излаже организовано и систематично у логичким цјелинама.

Помоћу когниција који се односе на сазнавање, односно процесе кроз који појединац постаје свјестан унутрашње и спољашње стварности, односно стиче знање. Овај процес је врло сложен и обухвата перцепцију, памћење, учење, машту, откривање, мишљење и закључивање. Иако когниција представља рационални пут до истине али их није могуће одвојити од емоција и воље, јер су сазнајни процеси емоционално и конативно (вољно) повезани.

Когнитивно-развојни приступ Жана Пијажеа односи се на проучавање појединца као активног бића које конструише своју спознају свијета, па је његова теорија названа теорија конструктивизма (Пијаже, Инхелдер, 1978). Пијаже је дошао до сазнања да се у функцији когнитивног развоја налази адаптација и да до развојне промјене доводи

конфликт између начина како особа види свијет око себе и свијета какав он заиста јесте. За разлику од Ж. Пијажеа, Л. Виготски је на нов начин представио проблем развоја. Виготски је сматрао да су људи једина врста која је створила културу и да се свако људско створење развија у том контексту. Основна разлика између ова два теоретичара јесте у томе што Виготски наглашава значај социјалних и културних утицаја (социјална димензија активности) док Пијаже истиче искључиво дјететове властите и самосталне напоре. Виготски је сматрао да дјеца од културе која их окружује добијају највећи дио садржаја свог мишљења, односно знање, а усвајају и процесе или начине мишљења. Посебну улогу у преношењу културног утицаја придаје језику (говору) и наводи да је основни циљ развоја на школском узрасту развој научних појмова кроз систематско обучавање (Јерковић, Зотовић, 2010).

Познати психолог Брунер је објашњавајући спремност за учење, наводио да свако дијете на сваком стадијуму развоја може ефикасно учити било који предмет у одговарајућем интелектуално прихватљивом облику, те је основи задатак наставе да дјечи било код узраста, представи појмовну структуру одређеног предмета сходно дјететовом начину сагледавања свијета.

Посебан проблем у истраживачким радовима чине схватања и тумачења таксономије циљева васпитања. Блумова таксономија циљева и исхода наставног процеса па и у настави ликовне културе усмерава организацију наставе и процес учења (Бјекић и сар., 214). Таксономија је најчешће примјењивана на свим нивоима образовања, највише коришћена у обликовању учења у различитим окружењима за учење (од традиционалног учења у учионици, до различитих форми е-учења, као и учења и наставе у општем и стручном образовању). Блумова таксономија је развијена у три подручја – когнитивном (нове информације, мисаоне вештине и сл.), афективном (осећања, преференције, вредности) и психомоторном (физичке и перцептивне активности и вештине). У сваком од три подручја дефинисани су хијерархијски уређени циљеви васпитања и образовања. Когнитивно подручје таксономије, што је за Попадићево истраживање веома битно, обухвата знања и развој интелектуалних вештина (ученик сазнаје информације које пре није знао, учи решавање проблема, обликује критеријуме према којима процењује ваљаност решења итд.). Когнитивно подручје је хијерархијски уређено у шест основних категорија од најједноставнијих ка најсложенијим: знање, схватање, примена, анализа,

синтеза и евалуација. Когнитивни нивои приказују се описом демонстрираних вештина и захтевима којима се проверава оствареност исхода на датом нивоу.

Према резултатима емпиријских истраживања естетско васпитање усмјерава човјекову естетско – вредносну оријентацију, формира и развија човјеков естетски однос, његову способност за естетско опажање и доживљавање, његов естетски укус, идеал, способност стварања естетских вриједности у умјетности и осталим сферама радне дјелатности у свакидашњем животу и умјетности.

На тај начин, у естетском васпитању се јављају двије стране које чине јединство. Естетско васпитање с једне стране одређује човјекову естетско–вредносну оријентацију, а с друге стране, у исто време, оно развија његове естетске стваралачке способности.

Према схватањима Д. Бранковића (2003), циљ естетског васпитања може се дефинисати као максимално развијање способности за уочавање, доживљавање и стварање лијепог, или конкретније задаци естетског васпитања су: а) развијање способности за уочавање и процјењивање естетских вриједности и стицање одређених естетских знања, б) развијање способности, потреба и навика за доживљавање естетских вриједности и в) развијање способности, потреба и навика за стварање лијепог у свакодневном животу и умјетности.

Истраживања су такође показала да сви наставни предмети као и ваннаставне активности пружају могућности остваривања циља и задатака естетског васпитања. Поједини наставни предмети имају изразито умјетничке садржаје (ликовна култура, музичка култура, књижевност). Реализујући такве наставне садржаје остварују се циљ и задаци естетског васпитања (Круљ, 2003). У оквиру дидактичких истраживања дошло се до сазнања према којима сви наставни предмети а не само настава ликовне културе значајно доприносе естетским и когнитивним постигнућима из естетског васпитања. У више земаља (САД, Њемачка, Француска, Шведска) постепено се напушта теорија и пракса васпитања и образовања усмјерена само на лијепо већ се у први план ставља развој критичко-визуелних способности, визуелног памћења и мишљења и визуелно-дискриминативне перцепције која укључује анализу, интерпретацију и евалуацију (Бојовић, 2008).

Настава ликовне културе, као један од организованих видова естетског васпитања обезбјеђује шансу за развој неколико значајних компоненти васпитања: перцептуални

раст кроз сва чула, креативни развој кроз флексибилност, машту, флуентност у мишљењу, емоционални раст, односно способност да се суочи са новим ситуацијама, као и да изрази лијепа, интелектуални, друштвени и естетски развој (Филиповић, 2011). Савремена педагошка схватања темеље се на сазнању да у сваком дјетету постоје могућности за развој способности опажања, доживљавања, оцјењивања и стварања лијепог.

Када су у питању истраживања у овој области Колин Мартиндејл је проучавао узроке варијација у умјетничкој форми анализирајући промјене на репродукованом материјалу уз помоћ скала естетске процјене. Експерименталним истраживањима Рочер Фрејом (Roger Frey) испитаницима је давао да процјењују материјал на димензијама побуђености и примордијалног садржаја. Побуђеност је мјерио скалама: сложено, напето, активно, снажно и њиховим супротностима а примордијални садржај скалама: нереалистично, нефотографско, ванземаљско, без значаја и такође са својим супротним паровима. Добио је резултате према којима порастом броја покушаја побуђеност опада, а примордијални садржај расте, чиме је потврдио налазе претходних истраживања да са репродуковањем садржаја расте тенденција ка поједностављивању цртежа. те налазе тумачио је као смањење реалистичности код цртежа или упрошћавањем ефекта памћења и недостатком вјештине цртања (Martindale, 1990, према Пејић, Милићевић, 2011). На основу тих истраживања други истраживачи су испитивали могућност промјене на репродукованом материјалу кад су у питању и друге димензије естетске процјене као што су склад (Х), украс (Р) и дубина (Д), тј, хармонија, редунданса и дистантност. Пејић и Милићевић су ове промјене објаснили у свјетлу когнитивног модела доношења естетске одлуке на основу којег естетски суд није јединствен процес и може се разложити на три подоперације различитих оперативних карактеристика (Огњеновић, 1980, 1986, 1991, 1994, према Пејић, Милићевић, 2011). Прва подоперација је хармонијски склад тј Х-ниво одлуке које функционише по принципу равнотеже елемената, склада, хармоније и симетрије, те захтијева најкраће вријеме доношења одлуке. Друга подоперација је редундантни или Р-ниво одлуке који функционише по принципу вишка, односно богатства утисака, украшавања, елемената и редунданце, те захтијева и дуже вријеме за доношење одлуке у односу на хармонијски ниво. Треће подоперација је дистантни или Д-ниво који функционише по принципу отварања новог семантичког простора и захтијева најдуже вријеме за доношење одлуке. Према овим истраживањима свакој особи стоје на

располагању сва три нивоа одлучивања (Према Пејић, Милићевић, 2011). Кад је у питању процес доношења естетског суда, истраживања су показала да дужина излагања визуелног материјала утиче на процес одлучивања, као и да се укус мијења са узрастом, тако да се естетски суд може посматрати као развојни феномен (Огњеновић, 1980, 1986, 1991; Лазић, 1988; Граовац, 1989, рема Пејић, Милићевић, 2011). У експерименту са дјецом три различита узраста од 5, 10 и 16 година, који су радили Марковић и Марковић (1994) утврђено је да најмлађи испитаници доносе одлуке Х нивоа, дјеца средњег узраста доносе одлуку са Р нивоа и најстарији са Д нивоа. Новија истраживања су показала да се естетски нивои Х, Р и Д могу посматрати као независне естетске димензије процјене (Пејић и Виденовић, 2000; Огњеновић и Шкорц, 2001).

Истраживања су такође показала да естетска вриједност има два основна слоја од којих први представља чулну реалност. Чулна реалност естетске вриједности су природна својства која чине спољашњи облик предмета, његову величину, боју, освијетљеност и фактуру. Ова природна својства се не налазе само у чисто природним појавама, постајући објект нашег сопственог опажања, већ и у друштвеним појавама које имају естетску вриједност, као и у умјетничким дјелима.

Естетско опажање и доживљај претпостављају да у њима судјелују све духовне човјекове моћи, његове сазнајне, стваралачке способности: осјети, емоције, воља, интелект и маштање. Визуелни систем поред функције опажања има и функцију разумијевања значења (Здравковић, 2012). Дакле перцепција је стварање перцепта, а оно подразумијева прикупљање информација али и схватање шта је то што се перципира, што захтијева конструисање, интерпретацију, моделирање и схватање значења. Укратко, перцепција је сазнавање. Опажање може тећи без било каквих намјера или циљева за разлику од посматрања које се ослања на циљеве. Ове одреднице детерминишу разлику између опажања и посматрања, способности које се вјежбањем могу усавршавати (Слатина, 2005).

Способност вредновања је једна од важних особина естетске свијести, иако то није једина њена особина. Такође, естетска свијест посједује и сазнајне могућности, а има и комуникационо значење. Вредновање није посебан елемент естетске свијести, који постоји упоредо с другим елементима, већ оно прожима све друге аспекте те свијести: ни процес сазнања, ни процес комуникације нити естетски не постоје без вредновања. Осим

тога, вредновање се јавља на свим нивоима субјективног естетског односа. Оно се испољава у процесу естетског опажања и доживљавања, у укусу, у идеалу, у естетском суду.

Треба посебно апострофирати проблеме мјерења и вредновања у естетском васпитању. Њихову сложеност свакако чине критеријуми вредновања естетских постигнућа у настави ликовне културе. У литератури се помињу педагошки критеријуми који се односе на оствареност васпитно-образовних задатака. Указује се на значај психолошких критеријума се односи на узраст и процјену објективних могућности сваког ученика. Ипак најсложенији су естетски критеријуми који се односе на усвајање естетских категорија везаних за развијање способности за уочавање, доживљавање и стварање лијепог. Овај критеријум претпоставља да се у ликовном васпитању развијају способности и сензибилитет који одговарају природи естетског феномена. Упркос савременим тенденцијама објективизације естетских критеријума (нумеричка естетика, семиотика, аксиологија...) он задаје највише тешкоћа у вредновању рада у настави ликовне културе. Због тога се се сваки наставник ослања на своју стручност и ликовни сензибилитет.

У оквиру Прегледа истраживања указали смо само на један број тангентних теоријских и емпиријских истраживања а у оквиру њих на сложену проблематику когнитивних и естетских постигнућа у настави ликовне културе као организованом виду естетског васпитања. Критичка анализа представљених истраживања показује да је мало радова о когнитивним и естетским постигнућима а да истраживања о њиховим могућим везама и односима скоро и да нема.

5. Систем хипотеза

За ово емпиријско истраживање пројектован је систем хипотеза којег чине двије основне са четири посебне и више појединачних хипотеза.

Основне хипотезе:

1. Постоји повезаност између когнитивних (знање; схватање; примјена; анализа; синтеза; евалуација) и естетских (уочавање лијепог; доживљавање лијепог; стварање лијепог) постигнућа у настави ликовне културе као организованом виду естетског васпитања,

2. Вјероватно постоји повезаност когнитивних и естетских постигнућа са социопедагошким обиљежјима ученика средњошколског узраста (пол; узраст; општи школски успјех; интересовање за естетске вриједности).

Посебне хипотезе:

1. Претпоставља се да постоји унутрашња повезаност између појединих категорија когнитивних постигнућа (знање; схватање; примјена; анализа; синтеза; евалуација).
2. Очекује се да постоји унутрашња повезаност између естетских постигнућа (уочавање лијепог, доживљавање лијепог, стварање лијепог).
3. Вјероватно је да постоји повезаност између социопедагошких обиљежја ученика средњошколског узраста (пол, узраст, општи школски успјех, интересовање за естетске вриједности) са когнитивним постигнућима (знање; схватање; примјена; анализа; синтеза; евалуација).
4. Претпоставља се да постоји повезаност између социопедагошких обиљежја ученика средњошколског узраста (пол; узраст; општи школски успјех; интересовања за естетске вриједности) са естетским постигнућима (уочавање лијепог; доживљавање лијепог; стварање лијепог).

5. Варијабле истраживања

Истраживањем су обухваћене двије групе варијабли: а) зависне варијабле и б) независне варијабле.

а) *Зависне варијабле (естеска постигнућа; когнитивна постигнућа)* операционализоване су на основу три категорије: стварање лијепог што ћемо процијенити оцјеном практичних активности на часу ликовне културе, вредновање лијепог ћемо процијенити скалом посебних ставки које би се односиле на процјену естетских аспеката умјетничких дијела, а уочавање и доживљавање лијепог ћемо испитати на основу перцепције слика разних епоха на димензијама: склада, украшености, смисаоне дубине, примордијалног садржаја, те посебних ставова који се односе на доживљавање лијепог у ликовној умјетности. Когнитивна постигнућа операционализована су у односу на Бломову таксономију циљева когнитивног подручја (знање, схватање, примјена, анализа, синтеза и евалуација).

б) *Независне варијабле (социопедагошка обиљежја испитаника)* операционализована су кроз мјесто становања, пол испитаника, општи школски успјех, интересовања за естетске вриједности).

6. Материјали, методе и инструменти истраживања

У истраживању ће бити кориштене следеће истраживачке методе:

- 1) метод теоријске анализе за анализу садржаја тангентних истраживања која су предметно и методолошки сродна овом истраживању,
- 2) емпиријски неекспериментални метод којим ће се истраживати когнитивна и естетска постигнућа у настави ликовне културе.

У циљу доказивања постављених хипотеза биће кориштени следећи инструменти:

- 1) Упитник за прикупљање података о социопедагошким обиљежјима испитаника,
- 2) Тест знања који би се односио на когнитивна постигнућа ученика у настави ликовне културе;
- 3) Инструмент за естетска постигнућа естетске категорије: *уочавање лијепог, доживљавање лијепог, вредновање лијепог и стварање лијепог.*

7. План рада (за емпиријска истраживања)

Прва фаза истраживања обухвата преглед литературе из теорија и теоријских схватања естетског васпитања и ликовне културе. Друга фаза обухвата планирање и спровођење истраживања у оквиру којег ће бити спроведено и провјера метријских карактеристика инструмената. Трећа фаза истраживања обухвата статистичку обраду података и анализу и интерпретацију добијених резултата.

Истраживачки подаци ће се обрадити статистичким поступцима које обухвата дескриптивна статистика (мјере централне тенденције и распршења, као и закривљености дистрибуције скорова), а у зависности од дистрибуције резултата користит ће се и адекватни параметријски поступци за испитивање релација између истраживачких варијабли. У циљу испитивања факторске структуре свих конструктора користи и факторска и Хорнову паралелна анализа. Податци ће се обрадити у статистичком пакету софтвера SPSS 20.0 for Windows, Excell и MonteCarlo.

8. Научни допринос истраживања

Истраживање когнитивних и естетских постигнућа у настави ликовне културе као планираном и организованом виду естетског васпитања може имати значајан научни допринос. У области теорија естетског васпитања резултати овог истраживања могу допринијети емпиријском провјеравању већ конституисаних теоријских схватања о холистичким вриједностима у области естетског васпитања. Научни допринос овог истраживања може се рефлектовати и у области компетенција младих у области ликовне културе и естетског васпитања. Посебан допринос имаће резултати истраживања који ће указати на корелационе односе између когнитивних и естетских постигнућа у настави ликовне културе. Примењени методолошки концепт емпиријског истраживања и његови резултати могу указати на потребе и могућности изграђивања специфичне истраживачке стратегије у области естетског васпитања. Поред тога резултати овог истраживања могу дати значајан допринос развијању и у напређивању методике наставе ликовне културе.

- а) Значај истраживања;
- б) Преглед истраживања;
- в) Радна хипотеза са циљем истраживања;
- г) Материјал и метод рада;
- д) Научни допринос истраживања.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

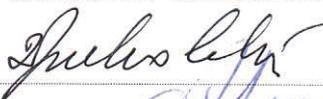
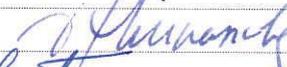
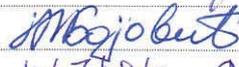
Мр Марко Попадић завршио је основни студиј педагогије и основни студиј ликовне умјетности (наставнички смјер). Завршио је постдипломске студије из педагогије (2016) на Филозофском факултету у И. Сарајеву и магистарске студије из ликовне умјетности (2012) на Академији ликовних умјетности у Сарајеву. Објавио је више научних радова из области ликовне културе. Ликовно стваралаштво презентовао је на осам самосталних изложби (Пале, Мостар, И.Сарајево, Билећа) и више колективних изложби. Запослен је (2013) на Академији ликовних умјетности у Требињу у звању асистента за предмете методика ликовне културе, педагогије и дидактике. Из наведених чињеница Комисија је закључила да мр Марко Попадић испуњава све услове за израду докторске дисертације утврђене Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Бања Луци.

Мр Марко Попадић пријавио је тему докторске дисертације под називом

КОГНИТИВНА И ЕСТЕТСКА ПОСТИГНУЋА У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ КАО ОРГАНИЗОВАНОМ ВИДУ ЕСТЕТСКОГ ВАСПИТАЊА. Комисија је након увида у пројекат истраживања констатовала да је предложена тема научно утемељена и практично-педагошки интересантна. Научни допринос истраживања у оквиру предложене теме огледао би се у доприносу развијања запостављеног подручја естетског васпитања у педагогији и унапређивању наставе ликовне културе у средњим школама. Методолошко утемељење емпиријског истраживања је оригинално и примјерено утврђеном циљу и задацима истраживања. У пројекту истраживања прецизно су разрађене све методолошке компоненте (разлози за истраживање, циљ истраживања, преглед истраживања, систем хипотеза, варијабле истраживања, методе истраживања, план рада, статистичка обрада истраживачких података). Комисија је оцијенила да је тема КОГНИТИВНА И ЕСТЕТСКА ПОСТИГНУЋА У НАСТАВИ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ КАО ОРГАНИЗОВАНОМ ВИДУ ЕСТЕТСКОГ ВАСПИТАЊА подобна за израду докторске дисертације. На основу презентованих оцјена Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Бања Луци да одобри израду ове докторске дисертације и за ментора именује проф. др Драгу Бранковића.

- а) Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације;
Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати;
- б) Мишљење о предложеној методи истраживања;
- в) Уколико комисија сматра да кандидат не посједује одговарајуће научне и стручне квалификације, да неке претпоставке кандидата у вези пријављене дисертације нису тачне или је предложен метод рада неадекватан, исти треба детаљно образложити.
- г) Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата (Обавезно написати оцјену да ли су тема и кандидат подобни или не)

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
2.
3.
4.